

Remiss: Gränsöverskridande samråd gällande delgeneralplan för Reväsvaara vindkraftspark i Ylitornio kommun, Finland, Naturvårdsverket, NV-08965-20

Inledning

Haparanda kommun ser vindkraft och solkraft som viktiga delar i en framtida energiförsörjning och som del i att finansiera välfärd. Kommunen anser också att elkraftsanläggningar ska prövas noggrant och lokaliseras på lämpliga platser och utföras med lämpliga anpassningar till vad de olika etableringslandskapen tål. Syftet bör vara att uppnå en långsiktig balanserad samhällsnytta och energinytta som skapar ett långsiktigt och tvärsektoriellt samhällsekonomiskt perspektiv med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Haparanda gränsar inte direkt till området men är en del av natur och kulturmiljön i Torne älvdal och en aktiv part i Tornedalsrådet.

Bakgrund (ur handlingarna med egna kommentarer)

Planområdet ligger på Reväsvaara i Ylitornio kommun cirka 4–5 kilometer sydost om Ylitornio kommuncentrum. Torneå älv/Svenska gränsen/Övertorneå kommun ligger som närmast cirka 2 kilometer väster om planeringsområdet. Avståndet till Haparandas kommungräns är 11 km och 13 km Matkakoski i Haparanda kommun.

Vägen E8 (Torniontie) längs Torne älv löper väster om planeringsområdet. Planområdet omfattar cirka 1 040 hektar och det ägs i sin helhet av privata markägare. Största delen av planområdet ligger på en skogbevuxen bergsrygg som till stor del används för skogsbruk.

Delgeneralplanen omfattar byggande av en landbaserad vindkraftspark med högst 12 vindkraftverk. Vindkraftverkens enhetseffekt är 5–8 MW. Vindkraftverkens navhöjd är cirka 150 meter, rotorns diameter cirka 160 meter och kraftverkens totalhöjd högst 230 meter. (Jämfört med kända byggnadsverk så är Näsin neula 168 m, Turning torso 190 m, Öresundsbron ca 200 meter, Karlatornet 245 m).

Vindkraftverken byggs antingen på ett gravitationsfundament av stålbetong eller ett bergsförankrat stålbetongfundament med en diameter om 18–20 meter och höjd av cirka 1–2 meter. Monteringsområdet omfattar cirka 50 x 80 meter. Utöver gravitationsfundament av stålbetong kan bergsförankrat fundament också komma i fråga, varvid betongmängden blir mindre och det behövs mindre bergsbrytning.

Vindkraftverkens torn tillverkas antingen helt av en stålkonstruktion, en kombination av betong och stål (hybridtorn) eller helt av betong. Vindkraftverkens maskinhus innehåller olja cirka 2200–3300 liter/kraftverk. Transformatorerna placeras i ett oljetråg, varvid olja inte kan komma ut i naturen vid ett möjligt men osannolikt läckage.

Kraftverken förses med blinkande och fast flyghinderljus ovanpå maskinhuset och mellanljus med 52 meters mellanrum på tornet. Noggrannare bestämmelser om dem anges i ett flyghindertillstånd som ska ansökas av Transport- och kommunikationsverket Traficom.

För att anlägga och använda ett vindkraftsområde krävs att en väg byggs till varje kraftverk eller att nuvarande vägar förbättras. På vindkraftsområdet byggs en elstation som vindkraftverken ansluts till med 20 kV eller 30 kV jordkablar. Den el som vindkraftverken producerar transformeras i elstationen till 110 kV spänning för överföringen ut från området.

Generella synpunkter

Haparanda tackar för möjligheten att lämna synpunkter och för att materialet är tydligt och omfattande samt översatts också till svenska och önskar delta genom hela processen.

Yttrandet är på inget sätt ett medgivande eller någon handling som tillstyrker/avstyrker att vindkraftspark kan komma till stånd utan kommunen önskar framföra önskemål om grundlig prövning där olika intressen och skydd vägs mot varandra och där grannkommunernas/Tornedalskommunernas synpunkter om en långsiktig hållbar utveckling och attraktionskraft för Tornedalen vägs in.

Torne älv och älvdal är en mycket värdefull naturmiljö med en av Sveriges och Finlands få outbyggda älvar i naturtillstånd vilken omfattas av en rad skydd för sina höga värden. Torne älvdal är också en mycket värdefull kulturmiljö som även den omfattas av en rad skydd i Sverige.

Det framkommer nu önskemål om en snabb utbyggnad av vindkraft med många ansökningar om nya parker i denna värdefulla miljö i Tornedalen.

Den sammanlagda effekten av dessa parker i direkt anslutning till älvdalen kommer att påverka hela upplevelsen och värdet av älvdalen för boende, besökare och besöksnäring. Det kommer på lång sikt att påverka hur attraktivt det är för människor att bo kvar, att lockas att flytta hit, att besöka och vistas i våra turistanläggningar etc. Detta måste vägas mot nyttan av att producera elen i just själva älvdalen.

Vindkraftsbolagen väljer naturligt de absolut bästa lägena för elproduktion om de görs tillgängliga. Med de höga höjder som är tekniskt möjliga idag och som föreslås på verken så är det dock möjligt att producera el också i andra områden än de högsta bergen och i själva älvdalen.

Ett sätt att möta oron för påverkan från vindkraften i denna värdefulla miljö vore att ha ett rimligt skyddsavstånd till älvdalen och utreda om den zonen borde vara till exempel 10 km eller 15 km etc. Denna park är 2 km från älven. Kan sådana ställningstaganden och alternativa lokaliseringar förordas?

Påverkansområdet tar inte hänsyn till kommun- eller riksgränser vilket redovisas i handlingarna. Parkerna får så som påpekas i utredningen mest negativa konsekvenser för landskapet i samhällen/landskap på västra sidan av älven. Dessa samhällen och landskap ligger i andra kommuner och i ett annat land vilka inte kommer att vara föremål för några automatiska ersättningar eller skadestånd av den påverkan som sker. Ytterligare kvarstår frågan vart svenska fastighetsägare/företagare/sakägare skall vända sig med anspråk som kommer av sänkta fastighetsvärden/försämrade förutsättningar för verksamheter etc för de som påverkas på den svenska sidan. Det bör tydligt framgå vart den som anser att den drabbas och påverkas negativt av etableringen, allmänhet, boende, sakägare, företagare vänder sig med ersättningsanspråk oavsett i vilket land påverkan uppstått.

Materialet innehåller en del visualiseringar. Tornedalen har fyra, om inte fem olika årstider att beakta med helt olika karaktär. Visualiseringar bör göras utifrån olika årstider, sommar likväl som mörk vinter med högre reflekterande snö på is. Vilken effekt ger hindersljusen på verken och vilken skuggkastning/stroboskopeffekt kan väntas över året. Hur blir påverkan för den som för egen livskvalitet eller i kommersiellt syfte vill förevisa norrsken och stjärnhimmel eller midnattssol i älvdalen efter parkens uppförande. Visualiseringar i form av filmer som visar rörliga bilder med ljus skulle stärka detta, enkla fotomontage är ej tillräckliga när man hanterar verk om 230 meters höjd. Detta både för den ljusa och den mörka årstiden, med och utan isläggning under vintern.

De nya stora planerade industrierna på nordkalotten kommer bland annat att behöva mineraler, malm, energi och inflyttande arbetskraft. Hur kommer projektet att påverka viljan att flytta norrut om de mest värdefulla miljöerna exploateras, riskerar attraktionskraften i kommunerna att påverkas negativt.

Finns det exempel på lika stora parker i likande miljöer som man kunnat följa upp miljöeffekterna ifrån för att bättre förutse om parken innebär stor påverkan.

Hur sprider sig buller över vatten respektive snötäckt is/is utan snötäcke.

Nordkalotten är för Norge, Sverige, Finland, Eu och Nato i ett totalförsvarmässigt viktigt läge. Ländernas försvarsmakter och deras samarbetsparter förmodas vara involverade i prövningen.

En reflektion är att materialet från konsulten tyvärr också innehåller ställningstaganden och värderingar om vad som är rimliga störningar för annan etc. Den bedömningen borde i stället göras av myndigheter utifrån en objektiv/neutral beskrivning av vindkraftsparkens påverkan.

Handlingar

Finlands miljöcentral, Missiv 29 juni 2023
Samrådsbrev, Svenska Naturvårdsverket 2023-07-13
Handlingar för delgeneralplan

Enligt uppdrag

Göran Wigren
Robert Ekholm

Beslutsexpediering

Egon.Enocksson@naturvardsverket.se

registrator@naturvardsverket.se

kirjaamo@ylitornio.fi

kirjaamo@tornio.fi

norrbotten@lansstyrelsen.se